

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande avseende Dnr Ku2015/02515/KL

Betänkandet SOU 2015:89 Ny museipolitik

Sammanfattning

Stiftelsen Krigsflygfält 16 Brattforsheden med organisationsnummer 802425-6607 ingående i nätverket Sveriges Militärhistoriska Arv, avstyrker förslaget till ny museipolitik vad avser tillskapandet av en ny museimyndighet. Stiftelsen anser att nuvarande myndighet - SFHM - utgör en väl fungerande myndighet med sakkunskap vad avser verksamhets- och projektbidragshantering, med väl fungerande stödjande funktioner för bl a internationell och nationell marknadsföring, utställningsproduktion, militär föremålsregistrering samt särskild specialistkompetens för militära pjäser, vapen och föremål.

Yttrande

Enligt vad som kan utläsas av museiutredningen, har där inga tankar eller överväganden gjorts vad gäller det militära musei- och kulturarvet. Om detta beror på okunskap eller ointresse är svårt att säga. Resultatet av utredningens förslag kommer med största sannolikhet att bli en katastrof för de 23 SMHA-museerna (Sveriges militärhistoriska arv), som för närvarande stöds av Statens försvarshistoriska museer (SFHM) och Statens maritima museer (SMM), med både ekonomiska bidrag och praktiskt stöd.

Nuvarande nätverksmodell tillkom för att kunna bygga upp och utveckla ett försvarshistoriskt museinätverk bestående av ur nationell synpunkt intressanta verksamheter. En annan viktig del handlar om hur omfattande samlingar av militära pjäser, vapen, fordon m m från olika militära tidsperioder ska förvaltas och omhändertas.

SFHM bildades 2008 på den dåvarande borgerliga regeringens uppdrag, men var ett resultat av en utredning ”Försvaret i förvar” (som mycket anmärkningsvärt inte överhuvudtaget omnämns i utredningen) och som initierats av den tidigare socialdemokratiska regeringen.

Försvarsmakten medgav att 30 mkr/år överfördes från försvarsbudgeten till kulturbudgeten, men trots detta finns varken Försvarsmakten eller försvarsdepartementet med på sändlistan för remissen. SFHM med sin fastställda organisation som verkat under sju år har fungerat på ett utmärkt sätt. Besöksantalet till nätverksmuseerna ingående i SFHM har ökat med i genomsnitt 15 % per år. Det vore högst obetänksamt att slå sönder en väl fungerande myndighet.

Utredningen konstaterar att *”i några av centralmuseerna finns det särskilda beslutsordningar för beslut om vissa statliga stöd. Statens försvarshistoriska museer och Statens maritima museer prövar frågor om statsbidrag till försvarshistoriska museiverksamheter”*.

Det är anmärkningsvärt att utredningen inte redovisar SFHM:s och SMM:s omfattande verksamhetsområden inom den militära museala kultursektorn.

Verksamheten omfattar inte enbart bidragsverksamhet, utan SFHM bedriver också via ett gemensamt kansli med sex anställda, vilka ansvarar för en omfattande och stödjande verksamhet för 23 museer, med utställnings- och föremålshantering, museipedagogik, nationell och internationell marknadsföring, gemensam hemsida, föremålsregistrering och digitalisering. Även specialistexpertis för vapensäkerhet och fordonshantering som ska säkerställas enligt svensk lag.

Nuvarande statsbidrag till SFHM-museerna uppdelas på verksamhets- och projektbidrag. Utredningen anger *"Form för statsbidrag 7§ Statsbidrag enligt denna förordning får lämnas i form av projektbidrag"*. Stiftelsen konstaterar att utan verksamhetsbidrag till SFHM-museerna kommer det svenska nationella militära kulturarvet med största sannolikhet att till största delen avvecklas.

Vidare anser utredningen att *"en central uppgift för en samlande nationell museimyndighet bör vara att sköta fördelningen av statsbidrag inom museisektorn"*. Varför? Fungerar det nuvarande systemet dåligt? Utredningens skrivning *"kompetens kan byggas upp hos personalen och nödvändiga administrativa och tekniska system införskaffas vid den nya myndigheten"*.

Stiftelsen konstaterar att utredningen enbart avser uppbyggnad av administration, personalkompetens och teknik för projektbidragsgivning utan beaktande av SFHM:s nuvarande omfattande verksamhetsuppgifter. SFHM har under de drygt åtta år det militära nätverket funnits byggt upp en väl fungerande bidrags- och verksamhetskompetens.

Vidare föreslås i 4§ att *"Museihuvudmän inom det allmänna museiväsendet är kommunerna, landstingen och staten"*. Det är mycket anmärkningsvärt att utredningen inte tagit upp frågan, än mindre föreslagit huvudmannaskapet för SMHA-museerna vilka idag är helt självständiga enheter med olika organisationsformer. Vad gäller fortsättningsvis?

Den militära föremålshanteringen som hanteras av Försvarmakten genom de statliga militära museerna och SMHA-museerna innebär att respektive museum - ett 30 tal - ska teckna nya avtal med mycket omfattande kostnader och administration. Stiftelsen Krigsflygfält 16 anser att det föreligger en uppenbar risk att Försvarmakten anser att det försvarsmuseala avtalen ska upphöra och det årliga stödet på 30 mkr ska återgå till Försvarmakten.

Karlstad 2016-03-15

Torsten Lindberg
Stiftelsen Krigsflygfält 16